اخبار کوتاه

ثبت‌نام کنندگان خودروهای وارداتی سود دریافت می‌کنند

سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت از اختصاص سود کوتاه‌مدت به ثبت‌نام کنندگان خودروهای وارداتی خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، امید قلیباف در ویدئوی ارسالی، ضمن اشاره به اسامی ۲۲ بانک طرف قرارداد وزارت صمت که متقاضیان طرح فروش خودروهای وارداتی می‌توانند مبلغ ۵۰۰ میلیون تومان خود را در اوایز و مسدود کنند؛ اظهار کرد: بانک‌ها بایستی سود کوتاه‌مدت به این سپرده‌ها تخصیص دهند.

سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت تاکید کرد: چنانچه متقاضیان از بانکی که برای فرآیند ثبت‌نام خودروهای وارداتی (تعریف حساب وکالتی و واریز وجه مذکور) راضی نباشند، می‌توانند به راحتی بانک خود را تغییر دهند.

گفتنی است، متقاضیان می‌توانند از طریق بانک‌های ملت، تجارت، رسالت، ملی، صادرات، سپه، اقتصاد نوین، آینده، پست بانک، توسعه تعاون، دی، رفاه کارگران، سینا، صنعت و معدن اعتباری ملل، پاسرگاد، شهر، کارآفرین، کشاورزی، مسکن، قرض‌الحسنه مهر ایرانیان و بانک سرمایه برای تعریف حساب وکالتی و واریز وجه علی‌الحساب ۵۰۰ میلیون تومان برای ثبت‌نام در طرح فروش خودروهای وارداتی از طریق سامانه یکپارچه تخصیص خودرو اقدام کنند.

گفتنی است که با احتساب دیروز متقاضیان خودروهای خارجی که از دی ماه امسال وارد کشور شده‌اند، سه روز (تا روز پنجشنبه ۱۱ اسفند ماه) فرصت دارند که ثبت‌نام خود را از طریق سامانه یکپارچه تخصیص خودرو به آدرس http://saleauto.ir انجام دهند.

برنج ایرانی چقدر ارزان شد؟

مدیرعامل یک کارخانه بسته بندی برنج گفت: قیمت برنج ایرانی در زمان برداشت این محصول ۱۰۰ هزار تومان بود که اکنون ۲۰ هزار تومان کاهش یافته است.

به گزارش پیام آشنا، قیمت برنج ایرانی که در بازار به نرخ‌های بالاتری عرضه می شود از کشاورزان به قیمت‌های پایین‌تری خریداری کرده اند که اکنون حتی نسبت به زمان برداشت ۲۰ هزار تومان هم کمتر شده است؛ اما قیمت‌های بازار همچنان بالاست و این تفاوت به جیب عده ای دلال و سودجو می‌رود.

مسعود جنابی شلمانی گفت: زمان فصل برداشت، برنج را از کشاورز کیلویی ۱۰۰ هزار تومان خریدند در حالی که اکنون قیمت به کمتر از ۸۰ هزار تومان رسیده است.

مدیرعامل یک کارخانه بسته بندی برنج افزود: مابقی واردات در این کاهش قیمت‌ها تاثیر داشته و آنها با فشاریه مسئولان در فصل برداشت هم اقدام به واردات کردند و با پر کردن بازار با برنج‌های خارجی بی کیفیت، عرصه را بر تولید کنندگان داخلی تنگتر کردند.

وی ادامه داد: قیمت برنج خارجی کیلویی ۳۲ هزار تومان است و بسیاری از اقشار کم درآمد ترجیح می دهند که اینها را جایگزین برنج برادری کنند.

جنابی با بیان اینکه هزینه‌های حمل هم در کشور بالاست. گفت: برای انتقال برنج از شمال به جنوب کشور کیلویی ۱۲ هزار تومان باید هزینه شود؛ اما از یک قاره دیگر برنج با قیمت مناسب‌تری وارد کشور می‌شود.

مدیرعامل یک کارخانه بسته بندی برنج تصریح کرد: دولت باید برای حمایت از تولید داخلی، سیاست‌های واردات و صادرات را به گونه‌ای مدیریت کند که بازار کشاورزان داخل را دچار رکود نکند.

وی تاکید کرد: مصرف کنندگان تا جایی که می‌توانند برنج رابی واسطه از خود تولید کنندگان خریداری کنند که قیمت‌های بسیار مناسب‌تری نسبت به بازار دارد.

اعطای نشان حد مجاز آلاینده‌ها به هشت محصول کشاورزی در البرز

مدیرکل استاندارد البرز از صدور هشت پروانه کاربرد نشان حد مجاز آلاینده‌ها در محصولات کشاورزی خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، محمد حسین طاهری با اعلام این خبر اظهار کرد: این اداره کل به منظور نظارت مستمر بر عملکرد واحدهای دارای پروانه کاربرد نشان حد مجاز اقدام به بازرسی و نمونه برداری ادواری می کند.

وی ادامه داد: کشاورزان متقاضی دریافت پروانه کاربرد نشان حد مجاز آلاینده‌ها پس از ارائه مدارک لازم به سازمان جهاد کشاورزی استان و تایید آن، طی بازرسی و نمونه برداری از محصولات کشاورزی توسط شرکت‌های بازرسی تایید صلاحیت شده از سوی سازمان ملی استاندارد ایران مورد ارزیابی و انطباق قرار می گیرند.

طاهری افزود: در صورت مطابقت محصول مورد نظر با استانداردهای ملی مربوطه پرونده از طریق سامانه سماک برای طرح در کمیته علائم این اداره کل ارسال می‌شود.

مدیرکل استاندارد البرز توضیح داد: صدور پروانه کاربرد نشان حد مجاز آلاینده‌ها در راستای کاهش استفاده از آلاینده های مورد مصرف در تولید محصولات کشاورزی و حفاظت از منابع آب و خاک و تضمین ایمنی و سلامت آحاد جامعه انجام می گیرد و می تواند در صادرات محصولات کشاورزی استان نقش مؤثری ایفا کند.

قیمت بلیت هیچ وسیله‌ای برای نوروز گران نمی‌شود

به گفته وزیر راه و شهرسازی، بلیت هیچ یک از وسایل حمل‌ونقل برای سفرهای نوروزی افزایش نمی‌یابد.

به گزارش پیام آشنا، در آستانه عید نوروز و آغاز سفرها در تعطیلات، مهرداد بذرپاش خواستار همکاری بیشتر شرکت‌ها در خدمات‌رسانی به مسافران نوروزی شد و گفت: اجازه هیچ‌گونه افزایش قیمتی را برای نوروز نداده‌ایم. قبول دارم بسیاری از شرکت‌ها تحت فشارند اما از آنها خواهش می کنم. همینطور که تا الان صبوری کردند، باز هم صبوری کنند و در کنار مردم بتوانیم با سفر ارزان‌تر و با کیفیت‌تر به مردم ارائه خدمت کنیم.

همچنین میعاد صالحی - مدیرعامل شرکت راه‌آهن - هم پیش از این گفته بود که بلیت‌های قطارهای نوروزی سال ۱۴۰۲ هیچ‌گونه افزایش قیمتی نسبت به سال گذشته نخواهند داشت.

داریوش یقرجوان - مدیرکل حمل‌ونقل مسافر سازمان راهداری و حمل ونقل جاده‌ای - نیز درباره اینکه آیا هزینه بلیت‌های اتوبوسی مسافری برای نوروز افزایش می‌یابد، گفته بود که هزینه بلیت همان چیزی است که در وبسایت‌ها قرار دارد.

همچنین در حالی که در ماه‌های گذشته شرکت‌های هواپیمایی درخواست قیمت بلیت‌های هواپیما را کرده بودند، سازمان هواپیمایی کشور تاکید کرده بود که هر افزایش قیمتی باید به ستاد تنظیم بازار برسد که این اتفاق رخ نداد تا بلیت‌های هواپیما هم به قیمت‌های گذشته به فروش برسد.

آغاز نظارت نوروزی بر بازار البرز

مدیر کل تعزیرات حکومتی البرز از آغاز طرح نظارت بر کالاها و خدمات ویژه عید نوروز و ماه مبارک رمضان با هدف کنترل بازار در این استان خبر داد.

به گزارش پیام آشنا، حجت اله هرائی اظهار کرد: طرح ویژه نظارت بر بازار عید نوروز و ماه مبارک رمضان در ۲ مرحله که مرحله نخست تا ۲۹ اسفند ماه جاری و مرحله دوم از اول فروردین تا چهارم اردیبهشت ماه سال آینده ادامه خواهد داشت.

وی افزود: همکاری در اجرای سیاست های دولت در امر نظارت و تنظیم بازار، حمایت از اقشار آسیب پذیر جامعه با توجه به افزایش تقاضا و ضرورت برخورد با تخلفات، برخورد قانونی با تخلفات گرانفروشی، احتکار و سودجویی های غیرقانونی احتمالی در کوتاه‌ترین زمان از اهداف مهم این طرح نظارتی است.

هرائی گفت: همچنین نظارت بر روند فرآیندهای تأمین و توزیع کالا و خدمات و حمایت از فضای کسب و کار و اصناف متعهد در برابر انتهابات کاذب در بازار از دیگر اهداف نظارت بازار به شمار می رود.

مدیر کل تعزیرات حکومتی البرز خاطرنشان کرد: وظیفه اصلی سازمان تعزیرات حکومتی رسیدگی به تخلفات و اجرای احکام صادره از شعب است نه بازرسی زیرا در تشکیلات سازمان تعزیرات حکومتی بازرسی نداریم.

وی گفت: با استناد به ماده ۱۹ آئین نامه سازمان تعزیرات حکومتی از باب ضرورت و دستیابی به اهداف پیش گفته و ارباب اقدام مشترک، روسای شعب سیار تعزیرات حکومتی برای تنظیم بازار در قالب گشت مشترک با بازرسان سازمان های نظارتی علاوه بر رسیدگی به پرونده های مطروحه در شعب، در سطح بازار نیز حضور دارند.

مدیر کل تعزیرات حکومتی البرز افزود: نقاط تمرکز طرح، فروشگاه های زنجیره ای، مراکز عمده، نمایشگاه های بهاره، مبادین میوه و تره بار، شرکت های مسافربری و مراکز تهیه و توزیع پوشاک و مواد غذایی به ویژه گوشت و مرغ، رستوران ها، فندق ها، آجیل و خشکبار و همچنین مراکز تولیدی، انبارها، سردخانه هامی باشد.

وی اظهار کرد: مردم می‌توانند در صورت مشاهده هرگونه تخلف گرانفروشی، کم فروشی، درج نکردن قیمت و عدم صدور فاکتور مراتب را به سامانه ۱۲۴ و ۱۳۵ را اطلاع دهند.

مدیر کل صمت البرز:

تخلفات سطح بازار را به شماره ۱۲۴ گزارش کنید

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز گفت: شهروندان البرزی می‌توانند با گزارش برخط و از طریق تلفن گویای ۱۲۴ به ایجاد جو آرام در سطح بازار کمک شایان توجهی نمایند.

به گزارش پیام آشنا، رامین ربیعی روز گذشته اظهار کرد: طبق برنامه ریزی انجام شده و به صورت مستمر، برنامه بازدید میدانی از سطح بازار، واحد های صنعتی حائز اهمیت در حوزه تولید و تامین کالای شب عید و همچنین هر یک از اتحادیه های صنفی تولیدی، توزیعی و خدماتی مرتبط با این ایام انجام می گیرد.

ربیعی تصریح کرد: براساس تصمیمات کارگروه تنظیم بازار استان البرز و دستور ویژه استاندار البرز در ایام پیش رو و مصادف با ماه مبارک رمضان اولویت‌های کالایی حتی به صورت موردی به عنوان نمونه تامین روغن نباتی (آماد تولید و تامین واحدهای بزرگ تولید کننده روغن نباتی در استان)، شکر، مواد شوینده، بوشاک (آماد تولید و قیمت های رقابتی تولیدات داخلی) و... در برنامه رصد و پیگیری اداره کل صنعت، معدن و تجارت استان البرز قرار دارد و برای تامین مناسب هر یک از این اقلام و حتی حوزه خدمات مرتبط با این ایام پیگیری‌های جدی و ویژه ای انجام خواهد شد.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز تاکید کرد: معاونت نظارت و بازرسی اداره کل صمت به طور مستمر اطلاعات و آمار موجودی انبارهای انواع اقلام کالایی را رصد خواهد نمود تا شاهد هیچگونه کمبود کالایی در سطح عرضه نباشیم.

ربیعی گفت: بخش نظارتی مسئول در بازار استان با محوریت اداره کل صمت، اداره کل جهاد کشاورزی، تعزیرات حکومتی و اتاق اصناف در قالب طرح تشدید بازرسی، برخورد با متخلفان صنفی را در دستور کار دارند که البته در همین راستا شهروندان البرزی می‌توانند با گزارش برخط و از طریق تلفن گویای ۱۲۴ به ایجاد جو آرام در سطح بازار کمک شایان توجهی نمایند.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز در پایان تاکید کرد: اداره کل صمت استان بر اساس وظایف ذاتی خود برنامه تامین مناسب مواد اولیه مورد نیاز واحدهای صنعتی و رصد روزانه میزان تولیدات اقلام اولویت دار این ایام را در اولویت کاری خود قرار داده و امیدوارم با همراهی همه کسبه منصف استان شرایط مناسبی برای نوروز پیش روی همه شهروندان عزیز البرزی فراهم آوریم.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز:

صنایع پیشرفته می توانند از تسهیلات با شرایط ویژه استفاده کنند

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز گفت: تمام فعالان بخش خصوصی و تعاونی که در حوزه‌های صنایع پیشرفته فعالیت می‌کنند، می‌توانند تا سقف ۱۵ میلیارد تومان تسهیلات با نرخ بهره پنج الی ۱۵ درصد دریافت کنند.

به گزارش پیام آشنا، حمیدرضا عقاب نشین گفت: تمام فعالان بخش خصوصی و تعاونی که در حوزه‌های صنایع پیشرفته فعالیت می‌کنند، می‌توانند تا سقف ۱۵ میلیارد تومان تسهیلات با نرخ بهره پنج الی ۱۵ درصد دریافت نمایند.

وی ادامه داد: اگر مصارف این تسهیلات در حوزه تحقیق و توسعه باشد نرخ بهره پایین‌تر و نزدیک به پنج درصد و چنانچه برای سرمایه در گردش باشد نرخ بهره آن بالاتر و به ۱۵ درصد نزدیک می‌شود.

به گفته این مسئول بعد از بررسی طرح‌هایی که بنگاه‌های صنعتی ارائه می دهند بین نو تا سه ماه زمان می‌برد تا تسهیلات را دریافت کنند.

عقاب نشین تصریح کرد: تمام فعالین بخش خصوصی و تعاونی که در حوزه‌های صنایع پیشرفته فعالیت می‌کنند؛ نظیر برق، الکترونیک، نرم افزار، زیست فناوری، هوا فضا و نانوتکنولوژی می‌توانند از این تسهیلات بهره‌مند شوند.

وی درباره ضمانت های لازم جهت اخذ این تسهیلات خاطرنشان کرد: ضمانت نامه‌های این تسهیلات موارد مختلفی را شامل شده و بسته به نوع فعالیت از سفته و چک تا ضمانت ملکی و یا اوراق بهادار تعریف می‌شود.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی استان البرز در پایان عنوان کرد: متقاضیان دریافت این نوع تسهیلات برای کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند به سایت صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع پیشرفته کشور به آدرس www.airdfh.ir مراجعه نمایند.

رئیس اتحادیه: قیمت‌های لوازم خانگی هنوز برنگشته است

رئیس اتحادیه لوازم خانگی تهران گفت که واحدهایی که اخیرا افزایش قیمت داشتند، هنوز قیمت‌ها را به قبل برنگردانده‌اند.

به گزارش پیام آشنا به نقل از ایسنا، از اواخر دی ماه قیمت برخی محصولات لوازم خانگی ۱۰ تا ۱۵ درصد از سوی شرکت‌ها افزایش یافته و پیگیری‌ها نشان می‌دهد مجوزی برای این افزایش قیمت صادر نشده است. تولیدکنندگان می گویند با وجود ارائه لیست افزایش قیمت مواد اولیه، وزارت صمت هنوز با افزایش قیمت لوازم خانگی موافقت نکرده است. از طرف دیگر به گفته آن‌ها قیمت مواد اولیه رها است و با دلار تغییر می‌کند. همچنین تولیدکنندگان به دلیل مشکلات مربوط به سرمایه در گردش خواستار فروش اعتباری مواد اولیه هستند. در مقابل سخنگوی وزارت صمت درباره افزایش قیمت اخیر شرکت‌های لوازم خانگی گفته که مواد اولیه این صنعت افزایش نیافته و بیشتر صنایع تولیدکننده لوازم خانگی، لوازم خط تولیدشان را برای پنج ماه آینده با نرخ ارز قبلی خریده‌اند، بنابراین نیازی به افزایش قیمت وجود ندارد. موضوعی که تولیدکنندگان آن را رد کردند.

در نهایت هفته گذشته حسین فرهبدزاده، رئیس سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، درباره نتیجه این درخواست‌ها پاسخ روشنی نداد و به توضیح روند اعمال قیمت‌های جدید اکتفا کرد. او همچنین تاکید کرد که معاونت سرمایه‌ای سازمان حمایت واحدهای که بدون مجوز افزایش قیمت دادند را احضار کرده و به آن‌ها تذکر داده و این واحدها مکلف شدند قیمت‌ها را برگردانند. برای پیگیری این موضوع به سراغ رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی تهران رفت. اکبر پازوکی در این رابطه در گفت‌وگو با ایسنا، با بیان اینکه فقط چند شرکت قیمت‌ها را افزایش داده بودند و این موضوع مربوط به همه شرکت‌ها نیست، اظهار کرد: هنوز هیچ کدام از این شرکت‌ها قیمت‌های خود را برنگردانده‌اند. وی افزود: البته سازمان حمایت افزایش و برگشت قیمت را رصد می کند. اما مشاهدات در سطح عرضه نشان می‌دهد قیمت محصولاتی که افزایش قیمت داشتند تغییر نکرده است.

در نشست دولت و بخش خصوصی

مدیریت بازار سیب‌زمینی به بخش خصوصی سپرده شد

نایب رئیس اتاق بازرگانی ایران می گوید که بر اساس برنامه‌ریزی صورت گرفته، از این پس تمام آنچه به بازار سیب زمینی مربوط است را بخش خصوصی مدیریت خواهد کرد.

به گزارش پیام آشنا، پس از برگزاری آخرین نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی که با حضور وزیر اقتصاد و وزیر جهاد کشاورزی انجام شد، در حوزه کشاورزی دولت اختیارات جدیدی به بخش خصوصی داده است.

حسین سلاح‌ورزی، قائم مقام دبیر شورای گفت‌وگو و نایب‌رئیس اتاق ایران مشکلات ناشی از تغییر عوارض صادراتی سیب‌زمینی از ۱۲ به ۷۰ درصد را یکی از موضوعات مورد بحث در این نشست عنوان کرد و گفت: در این باره به مجموعه اقدامات صورت گرفته از سوی دبیرخانه شورای گفت‌وگو اشاره و پیشنهادهایی مطرح شد. در چارچوب همین پیشنهادها، سلاتی‌نژاد، وزیر کشاورزی از واگذاری مدیریت بازار سیب‌زمینی به انجمن ملی خبر داد.

بر اساس اظهارات او با این واگذاری، مدیریت کل بازار از تولید، تأمین و حتی در صورت نیاز، واردات این محصول باید با برنامه‌ریزی و مدیریت انجمن ملی سیب‌زمینی صورت بگیرد. البته جنلچه در این فرآیند اختلال یا مشکلی پیش بیاید، وزارت کشاورزی ورود کرده و تنها با تعیین عوارض، بازار را کنترل می‌کند.

مشکلات ناشی از دریافت نیم درصد عوارض صادرات آب مجازی از محصولات کشاورزی و صنایع غذایی و پیگیری اصلاح این بند در لایحه بودجه ۱۴۰۲ موضوع دیگری بود که بر اساس اظهارات سلاح‌ورزی در این نشست مطرح شد. او درباره نتیجه بررسی و تصمیم اعضای شورا در این رابطه به تشکیل کمیته‌ای تخصصی با حضور نماینده اتاق ایران خبر داد و گفت: در بودجه ۱۴۰۲ میزان عوارض را بین نیم تا سه درصد تعیین کردند؛ اما مقرر شده وزارت کشاورزی درباره فهرست محصولات آبمبر، متولی و شاخص‌های آبمبر بودن محصولات نیز تصمیم‌گیری کند که با تصویب اعضای شورای گفت‌وگو و استقبال وزیر کشاورزی مقرر شد این تصمیم‌گیری در قالب یک کمیته تخصصی صورت گیرد و در آن به الگوی کشت نیز توجه ویژه‌ای شود.

بر اساس اعلام اتاق ایران، نایب‌رئیس این اتاق، تدوین و تصویب آیین‌نامه اجرایی قانون بخش تعاون را از دیگر مصوبات این نشست شورای گفت‌وگو دانست و تصریح کرد: قانون بخش تعاون در سال ۱۳۹۳ اصلاح شد؛ اما تا به امروز، آیین‌نامه اجرایی آن به دلیل برخی اختلافات بین دو وزارتخانه، تهیه نشده است. در این جلسه با توافق وزیر جهاد کشاورزی مقرر شد، در اسرع وقت و با حضور نماینده اتاق تعاون آیین‌نامه اجرایی، نهایی و تصویب شود.

قربونِ دَسِت، اون شیر آبُ ببند.

یادداشت

نقش پیشران‌ها در توسعه اقتصادی

با توجه به تجربیات کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در دوقرن اخیر، قیود و الزاماتی برای رسیدن به مدار توسعه یافتگی لازم و ضروری است. توجه به قواعد توسعه، روند پیشرفت برای کشورهای در حال توسعه و کمتر توسعه یافته را سرعت بخشیده و از دور تسلسل باطل فقر اقتصادی رهایی می‌یابند. تمام این تجربیات توسط علمای علم اقتصاد از هر مکاتب اقتصادی توصیه شده و در قالب نظریه‌های اقتصادی در تئوری‌ها و مدل‌های توسعه، بعضاً با استفاده از معیارهای کمی با استفاده از مدل‌های ریاضی، معرفی شده‌اند. التفات برخی از کشورهای در حال توسعه به این تجربیات و قواعد، در زمره کشورهای نوظهور شگفت آفرین توسعه قرار گرفته و به سطح بالایی از توسعه یافتگی دست یافته‌اند.

در این مبحث از الزامات و قیود توسعه به بحث نظری رشد و توسعه اقتصادی می‌پردازیم و سپس برنامه پیموده شده کشور ایران بعد از انقلاب اسلامی را که چقدر به قواعد پیشرفت و توسعه در عمل معتقد بوده و رعایت کرده است، پرداخته خواهد شد.

اقتصاددان در تجزیه و تحلیل خود از واژه‌های «growth» به معنی رشد و «progress» به معنی پیشرفت و «advancement» به معنی ترقی و «development» به معنی توسعه استفاده کرده اند؛ اما استفاده از واژه growth و development به ترتیب به معنی رشد و توسعه تفاوت وجود دارد. واژه growth بیشتر صرفاً به تغییرات در رشد اقتصادی بدون توجه به کمیت و کیفیت رشد در سایر شاخص‌های اقتصادی نظیر آموزش، بهداشت، رفاه جامعه، عدالت اجتماعی و... توجه دارد. ولی development به معنی تغییرات بنیادین در تمام سطوح اقتصادی نظیر روند خلاق و نوآوری در روش تولید در جهت تغییرات زیربنایی در نظام اجتماعی جامعه تأکید دارد.

رشد اقتصادی به معنای افزایش تولید بدون در نظر گرفتن کیفیات، خصوصیات و علل تغییرات و بیشتر به کمیت تولید توجه دارد. ولی توسعه اقتصادی دارای مفهوم گسترده‌تر حاوی تغییرات کیفی در خواسته‌های اقتصادی، نوع تولید، انگیزه‌ها و سازمان است. البته اغلب عوامل تعیین کننده رشد اقتصادی در مفهوم توسعه اقتصادی می گنجد. عواملی چون تغییرات تکنولوژی و زیربنایی.

بنابراین، یک اقتصاد ممکن است رشد یابد اما به دلایل فقر عمومی، بیکاری فراوان، و نابرابری‌های اجتماعی «توسعه» نیافته باشد. با توسعه اقتصادی دچار تغییرات زیربنایی کیفی شده، بدون آنکه تغییر کمّی در تولید و درآمد سرانه داشته باشد.

حال مفهوم و تعاریف واژه‌های رشد و توسعه اقتصادی را شناختیم، لازم است قیود و ابزارهای رشد و توسعه اقتصادی صرف نظر از تفاوت در مفهوم این دو واژه، بیشتر مواقع رشد و توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه هم‌زمان اتفاق می‌افتد. عوامل تأثیرگذار در رشد و توسعه اقتصادی، به عوامل اقتصادی و عوامل غیراقتصادی تقسیم می‌شوند و هر یک به طور مستقیم یا به صورت غیرمستقیم بر رشد و توسعه اقتصادی تأثیر می‌گذارند. منابع طبیعی، تمرکز سرمایه، سازمان تولید، پیشرفت‌های تکنولوژیکی تقسیم و مقیاس تولید، تغییرات زیربنایی و بنیادین در ساختارهای اقتصادی، به عنوان عوامل تأثیرگذار در رشد اقتصادی از آن نام برده می‌شود و عوامل غیراقتصادی نیز شامل عوامل اجتماعی و فرهنگی، عامل انسانی، عوامل سیاسی و تشکیلاتی بر رشد اقتصادی تأثیر بدون چون و چرا دارد.

پرداختن به شرح کامل هر یک این عوامل از حوصله بحث این نوشتار خارج است. ولی برای انتقال مفهومی این مطالب سعی می‌شود به صورت مختصر از نظریه‌های برخی از اقتصاددان توسعه درباره تأثیرات عوامل اقتصادی و غیراقتصادی بر رشد اقتصادی استفاده کنیم، ولی از طولانی شدن مباحث مورد نظر اجتناب شده است.

الف. عوامل اقتصادی

۱. منابع طبیعی که یکی از مهم‌ترین عوامل تأثیرگذار در رشد و توسعه اقتصادی است. در کشورمان به صورت فراوان و خدادادی در اختیار برنامه ریزان توسعه اقتصادی قرار دارد به عقیده بسیاری از اقتصاددان توسعه، به شرط اینکه از این منابع خدادادی به صورت مطلوب و بهینه استفاده شود، به تسریع رشد و توسعه اقتصادی کمک می‌کند. به عبارت دیگر با عقب‌ماندگی اقتصادی و تکنولوژیکی برای استخراج منابع نمی‌توان انتظار داشت، این تأثیرگذاری تعیین کننده باشد.

۲. دومین عامل مهم تأثیرگذار در رشد اقتصادی، تمرکز با ثبات در سرمایه است. جریان تمرکز و تشکیل سرمایه متولی زنجیره‌ای به عواملی مانند وجود پس انداز واقعی و افزایش آن، وجود مؤسسات اعتباری و مالی برای تشویق و تهییج پس اندازها و هدایت این منابع در فعالیت‌های اقتصادی مطلوب و استفاده از پس اندازها برای سرمایه گذاری در تولید کالاهای سرمایه‌ای باید با تهییج برنامه ریزی شده انجام شود؛ البته در کشورهای در حال توسعه میل نهایی پس انداز بسیار ناچیز است زیرا به دلیل پایین بودن درآمد و میل به مصرف بالانسبت به درآمدها و به لحاظ توزیع نابرابر درآمدها از جمله عواملی هستند، پس اندازهای اختیاری را در این کشورها کاهش داده است. به طور کلی پس اندازهای داوطلبانه در کشورهای در حال توسعه به ندرت صورت می گیرد. بنابراین تمرکز سرمایه از این طریق بسیار ناچیز است.

اقتصاددان توسعه، افزایش پس اندازها را از طریق اعمال قدرت یا جبری توصیه می کنند. پس اندازهای جبری از طریق کاهش مصرف محقق می‌شود و سبب افزایش مقدار تمرکز سرمایه می‌شود. روش‌های متعددی برای افزایش پس اندازهای جبری وجود دارد از جمله مالیات بندی، سیاست‌های کسری مالی یا بودجه‌ای، وام گیری، خرید و فروش اوراق قرضه دولتی و سایر روش‌های عرضه اوراق مالی می‌تواند سبب پس اندازهای اجباری در جامعه شود. «تئوری نورکس» راه دیگری را پیشنهاد می کند و آن گسیل نیروهای بیکار نهان در مناطق روستایی برای بکارگیری در فعالیت‌های ساختمانی در مناطق شهری که با افزایش درآمد این قشر، یک وسیله تمرکز سرمایه پر اهمیت در کشورهای در حال توسعه می‌دانند. البته علاوه بر منابع داخلی، منابع خارجی می‌تواند جریان انباشت سرمایه را تشدید کند. سرمایه گذاری هم در طرف عرضه و هم در طرف درآمد تأثیر می گذارد. افزایش ظرفیت‌های تولیدی موجب افزایش عرضه کل می‌شود و با افزایش درآمد اقشار مختلف جامعه، بر تقاضای کل تأثیر می گذارد.

تمرکز سرمایه یک عامل کلیدی در روند رشد سرمایه است.

امین دلیری
اقتصاددان و مدرس دانشگاه
Alborz.payam@gmail.com